

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Academic Social Science
Yıl: 1, Sayı: 1, Aralık 2013, s. 168-181

Ece KARŐAL¹
Tülin MALKOÇ²

**OKUL ÖNCESİ DÖNEMİ İŞİTME ENGELLİ ÇOCUKLARDA
MÜZİK EĐİTİMİ³**

ÖZET

Bu alışmada, Okul öncesi dönem işitme engelli çocuklara müzik eğitimi verilmiŐ ve bu eğitimin çocukların bedensel, özgüven, sosyal ve zihinsel gelişimlerine etkisi araŐtırılmıŐtır. Yapılan 18 haftalık eğitimin ardından çocuklardaki gelişim incelenmiŐtir. Çocuğun bedensel, özgüven, sosyal ve zihinsel alanlarındaki gelişimleri müziksel ögelerle desteklenmiŐ, temel eğitime daha hazır hale gelmeleri amaçlanarak bir eğitim programı uygulanmıştır. Araştırmada öntest - sontest kontrol gruplu deneysel bir araştırma modeli uygulanmıştır. Ayrıca uygulanan anket çalıŐması ile demografik faktörler de incelenmiŐtir. Araştırmanın sonucunda, çocukların bedensel, sosyal ve zihinsel gelişimlerinde deney ve kontrol gruplarında paralel bir gelişim süreci izlenirken, özgüven geliŐimi konusunda deney grubundaki öğrencilerden anlamlı derecede yüksek sonuçlar elde edilmiŐtir. Bu bağlamda, verilen müzik eğitiminin okulöncesi dönemi işitme engelli çocukların özgüven gelişimlerini desteklediği sonucu elde edilmiŐtir.

Anahtar kelimeler: Müzik EĞitimi, İŞitme Engelli, Özgüven, Okulöncesi, İŞitme Kaybı.

MUSIC EDUCATION ON HEARINGIMPLIED PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

Inthisstudy, hearing-impairedpre-school children who have taken music education were in vesitgatedif they had physical, self-esteem, social and mental development. The

¹ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, ecekarsal@gmail.com

² Yrd. Do. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar EĞitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, tmalkoc@marmara.edu.tr

³ Marmara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiŐtir. (Proje No: EĞT-B-010710-0242, Yıl: 2012)

development of children was examined since 18 weeks of training. The children's physical, self-esteem, social and mental development were supported by musical elements, an education program was implemented which aimed together with the primary education programme. In this research: experimental (pretest – posttest control group) model was applied. In addition, a survey related with demographic factors was applied too. As the result of the study, it was found that children's physical, social and mental development had a parallel development between the experimental and control groups. But it was obtained that self-reliant development of the students in the experimental group who had music education was significantly had high results.

Keywords: Music Education, Hearing Impaired, Self-Esteem, Preschool, Hearing Loss.

GİRİŞ

Yapılan çeşitli araştırmalara göre Türkiye nüfusunun yaklaşık %10'unu engelliler oluşturmaktadır. Engelliler genellikle toplumdan soyutlanmış olarak yaşamak zorunda kalmaları sebebi ile sosyal hayatta çok fazla görünmemektedirler. . “Toplum bireyler oluşturur. Normal olarak kabul edilen bireyler toplumda çoğunluktadır. Engelli bireyler de aynı toplumun içinde yer alır ve yaşamlarını sürdürürler. Yaşamlarının herhangi bir döneminde veya doğuştan beş duyu organından birini veya daha fazlasını kaybetmiş olan, zihinsel işlevlerinde yetersizlik gösteren, fiziksel hareketlerini kısıtlayan organ kaybına uğramış olan bireyler engelli veya özel gereksinimli olarak tanımlanmaktadır” (Akt. Genç, 2012 : 35). Engelli çocuklara gerekli önemin ve eğitimin verilmesi çok büyük önem taşımaktadır. İşitme engelli çocuklar, zihinsel olarak engeli olmayan çocuklardan farklı değildir. Engelli olmayan pek çok kişinin yapabildikleri meslekleri, onlar da yapabilirler. Ancak bu çocukların çok büyük bölümü, gerek özgüven eksikliği, gerek yeterli eğitim imkanlarına sahip olamamak, gerekse fiziksel gelişimleri açısından desteklenemediklerinden dolayı meslek sahibi olamamakta, sosyal hayatın içine katılamamaktadırlar. Öte yandan, insan hayatının eğitim açısından en önemli döneminin okul öncesi dönemi olduğu bilinmektedir. Çocuklar gelişimlerinin büyük bölümünü bu dönemde tamamlarlar. Bu perspektifle engelli çocuk eğitimine baktığımız zaman ise, okul öncesi dönem eğitimi engelli çocuklar için çok daha büyük önem kazanmaktadır.

Okul öncesi dönem olarak adlandırılan 0-6 yaş döneminde, müzik, şarklı söylemek ve şarkı dinlemek çocukların en çok hoşlandıkları aktiviteler arasındadır. Yeni doğmuş bebekler bile gerek vücut dilleri ile gerek yüz hareketleri ile ninnilerden, şarkılardan ne kadar çok hoşlandıklarını belli ederler. Bu durum işitme kaybı olan çocuklar için de geçerlidir. “İşitme kaybı çocukların müzikten hoşlanmalarını engellemez; ancak müziği anlayışlarını ve müziğe karşı verdikleri tepkiyi şekillendirir. Müzik etkinlikler , özellikle işitme engelli öğrencilerin yeni

ifade biçimleri keşfedebilmelerini ve var olanları da geliştirmelerine olanak tanır. Bunlara ek olarak ta öğrencilerin işitsel farkındalıkları, bilişsel yetenekleri, dikkat süreleri, bellekleri olumlu olarak etkilenir, gelişir” (Maureen, 2004)

Sanat eğitiminin önemi son yıllarda yapılan araştırmalarla da daha fazla fark edilmeye başlanmıştır. Sanat eğitimi;

- Fiziksel gelişimde büyük-küçük kas motor koordinasyonunun gelişimine, el-göz koordinasyonunun gelişiminin desteklenmesine yardımcı olur.
- Bilişsel gelişimde; kavram öğrenme, çit kavramlar, matematikle ilgilibeceriler, problem çözmeye yönelik becerilerin gelişiminin desteklenmesi, estetik veartistik becerilerinin gelişimine yardımcı olur.
- Dil gelişiminde; alıcı ve ifade edici dil gelişiminin desteklenmesine, sanatla ilgili kavramların adlandırabilmesine, sanatla ilgili kavramların adlandırabilmesine yardımcı olur.
- Sosyal gelişim alanında; paylaşma, iş birliği kurma, birlikte plan kurma,sözel iletişim kurma, gruba uyum sağlama gibi becerilerin geliştirilmesine ve desteklenmesine yardımcı olur.
- Duygusal gelişim alanında ise; kendi duygularını fark edip ifade edebilmesine, öz saygısını gelişimine, yeterli olma ve güven duygusunun gelişimine yardımcı olmaktadır” (Kulaksızoğlu, 2003:258).

Engelli çocuk eğitimi, özellikle de çocukların gelişiminin çok büyük bir kısmını tamamladıkları okul öncesi çağıdaki eğitim, ülkemizde oldukça yetersizdir. Bu dönemde verilen müzik ve sanat eğitimi ise bu çocukların gerek bilişsel, gerek sosyal ve kültürel, gerekse fiziksel açıdan gelişimleri açısından çok büyük önem taşımaktadır.

I. ARAŞTIRMA VE YÖNTEM

Araştırmanın amacı, okulöncesi dönem işitme engelli çocuklarda müzik eğitiminin, çocukların bedensel, özgüven, sosyal, zihinsel gelişimlerine etkisinin deneysel metotla incelenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada, Okul öncesi dönem işitme ve konuşma engelli çocuklara verilen müzik eğitiminin etkilerini inceleyebilmek için öntest sontest kontrol gruplu deneysel araştırma modeli uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; Oktay ve Aydın'ın geliştirmiş olduğu Marmara Gelişim Ölçeği (Sosyal Gelişim, Zihinsel Gelişim ve Bedensel Gelişim Ölçekleri) (Kuday,2007: 95), Günalp'in geliştirmiş olduğu özgüven gözlem listesi (Günalp, 2007) kullanılmıştır. Öğrencilerin durum testleri Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Odyoloji Bölümü tarafından yapılmıştır. Ayrıca araştırmadaki verilerin demografik analizini yapabilmek için ise bir anket uygulanmıştır. Anket, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup 26 maddeden oluşmaktadır. Veriler, SPSS paket programı ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu 2010–2011 eğitim öğretim döneminde “Türkiye İşitme ve Konuşma Rehabilitasyon merkezi-TİV” Ataşehir merkezinde eğitim alan 5-6 yaş grubu okul öncesi dönemi çocuklar oluşturmuştur.

Çocuklar demografik faktörler ve işitme konumları göz önünde bulundurularak deney ve kontrol grubu olmak üzere 10’ar kişilik iki gruba ayrılmışlardır. Kontrol grubuna müzik eğitim programı uygulanmazken, deney grubundaki öğrenciler eğitim programına tabii tutulmuşlardır. Her iki gruba da ön test uygulaması yapıldıktan 18 hafta sonra son test uygulaması yapılmıştır. Ardından ön test ve son test sonuçları, uygulanan anketler de değerlendirilerek istatistiksel veriler doğrultusunda karşılaştırılmıştır.

II. BULGULAR

Tablo 1 : Kullanılan Tüm Testlerin Öntestlerine İlişkin Tanımlayıcı Değerleri

Test Türü	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma
Bedensel Gelişim Testi	20	213.00	360.00	309.85	35.55
Özgüven Testi	20	65.00	96.00	82.05	7.90
Sosyal Gelişim Testi	20	64.00	179.00	148.00	25.21
Zihinsel Gelişim Testi	20	54.00	250.00	151.00	38.47

III.1. Bedensel Gelişim Ölçeği ile ilgili bulgular ve yorum:

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarının Bedensel Gelişim Testinden Almış Oldukları Puanların Tanımlayıcı Değerleri

Test	n	Öntest		Sontest	
		\bar{x}	SS	\bar{x}	SS
DeneyGrubu	10	306.30	36.33	343.80	35.13
KontrolGrubu	10	313.40	36.33	350.40	30.78

Kontrol grubu ve Deney grubunda bulunan öğrencilerin Bedensel Gelişim Testi’nden almış oldukları puanlar incelendiğinde en düşük ortalamanın Deney Grubu öntest puanlarında 306.30, en yüksek ortalamanın ise 350.40 puan ile Kontrol Grubu sontest puanlarında alındığı görülmektedir. Deney ve Kontrol gruplarının 30’ar kişiden az olması dolayısıyla fark analizlerinde non-parametrik teknikler kullanılmıştır.

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Bedensel Gelişim Testi Öntest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	Z	p
Kontrol	10	11.05	110.50	44.50	0.42	0.68
Deney	10	9.95	99.50			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Bedensel Gelişim Testinden aldıkları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.42$, $p>0.05$).

Tablo 4: Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin Bedensel Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	6.00	6.00	2.19	0.03
Pozitif Sıra	9	5.44	49.00		
Eşit	0				
<i>Toplam:</i>	10				

Kontrol Grubunda bulunan öğrencilerin Bedensel Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda iki test puanları arasında sontest puanları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=2.19$, $p<0.05$).

Tablo 5: Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Bedensel Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	7.00	7.00	1.84	0.07
Pozitif Sıra	8	4.75	38.00		
Eşit	1				
<i>Toplam:</i>	10				

Deney Grubunda bulunan öğrencilerin Bedensel Gelişim Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda iki test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=1.84, p>0.05$).

Tablo 6: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Bedensel Gelişim Testi Sontest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	Z	p
Kontrol	10	11.00	110.00	45.00	0.50	0.62
Deney	10	10.00	100.00			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Bedensel Gelişim Testinden aldıkları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.50, p>0.05$).

Deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında ve aynı zamanda deney ve kontrol gruplarının sontest puanları arasında anlamlı farklılık bulunamaması; kontrol grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunması, ancak deney grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlenememesi dolayısıyla deney ve kontrol grupları arasında deneyle ilgili olarak anlamlı bir farklılık oluşmadığı anlaşılmaktadır.

İşitme engelli çocuklar bedensel olarak, işitme yetilerinin ve denge ile ilgili unsurlarının dışında diğer çocuklara eşdeğer olarak gelişimlerini sürdürmektedirler. Tüm bu veriler değerlendirildiğinde, verilen müzik eğitiminin çocukların bedensel gelişimine anlamlı bir etkisi saptanamamıştır.

III.2. Özgüven Ölçeğine ilişkin Bulgular ve Yorum:

Tablo 7: Deney ve Kontrol Gruplarının Özgüven Testi'nden Almış Oldukları Puanların Tanımlayıcı Değerleri

Test	N	Öntest		Sontest	
		\bar{x}	SS	\bar{x}	SS
DeneyGrubu	10	79.60	7.95	101.10	4.18
KontrolGrubu	10	84.50	7.43	85.80	6.25

Kontrol grubu ve Deney grubunda bulunan öğrencilerin Özgüven Testi'nden almış oldukları puanlar incelendiğinde en düşük ortalamanın Deney Grubu öntest puanlarında 79.60, en yüksek ortalamanın ise 101.10 puan ile yine Deney Grubu sontest puanlarında alındığı görülmektedir.

Deney ve Kontrol gruplarının 30'ar kişiden az olması dolayısıyla fark analizlerinde non-parametric teknikler kullanılmıştır.

Tablo 8: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Özgüven Testi Öntest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	Z	p
Kontrol	10	12.10	121.00	34.00	1.12	0.23
Deney	10	8.90	89.00			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Özgüven Testinden aldıkları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=1.21, p>0.05$).

Tablo 9: Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin Özgüven Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	9.00	9.00	1.63	0.10
Pozitif Sıra	8	4.50	36.00		
Eşit	1				
<i>Toplam:</i>	10				

Kontrol Grubunda bulunan öğrencilerin Özgüven Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda iki test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=1.63, p>0.05$).

Tablo 10: Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Özgüven Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	0	0.00	0.00	2.81	0.005
Pozitif Sıra	10	5.50	55.00		

Eşit	0
<i>Toplam:</i>	10

Deney Grubunda bulunan öğrencilerin Özgüven Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda, sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=2.81, p<0.01$).

Tablo 11: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Özgüven Testi Sontest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>Sıralamalar Ortalaması</i>	<i>Sıralamalar Toplamı</i>	<i>u</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Kontrol	10	5.75	57.50	2.50	3.60	0.0003
Deney	10	15.25	152.50			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Özgüven Testinden aldıkları sontest puanları arasında, Deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=3.60, p<0.01$).

Deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunması; kontrol grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması, ancak deney grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında sontest lehine anlamlı bir farklılık gözlenmesi, deney ve kontrol gruplarının sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunması dolayısıyla deneyin başarılı olduğu anlaşılmaktadır.

III.3. Sosyal Gelişim Ölçeğine ilişkin Bulgular ve Yorum:

Tablo 12: Deney ve Kontrol Gruplarının Sosyal Gelişim Testinden Almış Oldukları Puanların Tanımlayıcı Değerleri

<i>Test</i>	<i>n</i>	<i>Öntest</i>		<i>Sontest</i>	
		\bar{x}	<i>SS</i>	\bar{x}	<i>SS</i>
DeneyGrubu	10	141.60	31.33	191.40	31.94
KontrolGrubu	10	154.40	16.39	183.00	19.93

Kontrol grubu ve Deney grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Gelişim Testi'nden almış oldukları puanlar incelendiğinde en düşük ortalamanın Deney Grubu öntest puanlarında 141.60, en yüksek ortalamanın ise 191.40 puan ile yine Deney Grubu sontest puanlarında alındığı

görülmektedir. Deney ve Kontrol gruplarının 30'ar kişiden az olması dolayısıyla fark analizlerinde non-parametric teknikler kullanılmıştır.

Tablo 13: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Sosyal Gelişim Testi Öntest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	Z	p
Kontrol	10	11.80	118.00	37.00	0.98	0.33
Deney	10	9.20	92.00			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Sosyal Gelişim Testinden aldıkları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.98$, $p>0.05$).

Tablo 14: Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin Sosyal Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	1	5.00	5.00	2.30	0.02
Pozitif Sıra	9	5.56	50.00		
Eşit	0				
<i>Toplam:</i>	10				

Kontrol Grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=2.30$, $p<0.05$).

Tablo 15: Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Sosyal Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	0	0.00	0.00	2.80	0.005
Pozitif Sıra	10	5.50	55.00		
Eşit	0				
<i>Toplam:</i>	10				

Deney Grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Gelişim Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=2.80, p<0.01$).

Tablo 16: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Sosyal Gelişim Testi Sontest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	Z	p
Kontrol	10	9.15	91.50	36.00	1.03	0.31
Deney	10	11.85	118.50			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Sosyal Gelişim Testinden aldıkları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=1.03, p>0.05$).

Kontrol grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında ve deney grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında sontest puanları lehine anlamlı farklılıklar gözlemlenmesi dolayısıyla, kullanılan yöntemlerin gruplar üzerinde olumlu etkisinin olduğu ancak deney grubunda kullanılan yöntemin kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı anlaşılmaktadır.

III.4. Zihinsel Gelişim Ölçeğine İlişkin Bulgular ve Yorum:

Tablo 17: Deney ve Kontrol Gruplarının Zihinsel Gelişim Testinden Almış Oldukları Puanların Tanımlayıcı Değerleri

Test	n	Öntest		Sontest	
		\bar{x}	SS	\bar{x}	SS
DeneyGrubu	10	142.20	40.19	200.60	66.82
KontrolGrubu	9	159.80	36.57	220.80	28.18

Kontrol grubu ve Deney grubunda bulunan öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testi'nden almış oldukları puanlar incelendiğinde en düşük ortalamanın Deney Grubu öntest puanlarında 142.20, en yüksek ortalamanın ise 220.80 puan ile Kontrol Grubu sontest puanlarında alındığı görülmektedir. Deney ve Kontrol gruplarının 30'ar kişiden az olması dolayısıyla fark analizlerinde non-parametric teknikler kullanılmıştır.

Tablo 18 : Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testi Öntest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	Z	p
Kontrol	10	11.65	116.50	38.50	0.87	0.38
Deney	10	9.35	93.50			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testinden aldıkları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.87$, $p>0.05$).

Tablo 19: Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	0	0.00	0.00	2.80	0.005
Pozitif Sıra	10	5.50	55.00		
Eşit	0				
<i>Toplam:</i>	10				

Kontrol Grubunda bulunan öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda, sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=2.80$, $p<0.01$).

Tablo 20 : Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z	p
Negatif Sıra	0	0.00	0.00	2.67	0.008
Pozitif Sıra	9	5.00	45.00		
Eşit	1				
<i>Toplam:</i>	10				

Deney Grubunda bulunan öğrencilerin Zihinsel Gelişim Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda, sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($z=2.67$, $p<0.01$).

Tablo 21: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testi Sontest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

<i>Grup</i>	<i>n</i>	<i>Sıralamalar Ortalaması</i>	<i>Sıralamalar Toplamı</i>	<i>u</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Kontrol	10	10.55	105.50	49.50	0.38	0.97
Deney	10	10.45	104.50			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin Zihinsel Gelişim Testinden aldıkları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.38$, $p>0.05$).

Deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamaması, kontrol grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında ve deney grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında da anlamlı bir farklılık gözlenmesi dolayısıyla kullanılan yöntemlerin gruplar üzerinde olumlu etkisinin olduğu ancak deney grubunda kullanılan yöntemin kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı anlaşılmaktadır.

IV. SONUÇ:

Verilen müzik eğitiminin sonucunda, deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin bedensel gelişim testinden aldıkları öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Müzik eğitiminin işitme engelli öğrencilerin bedensel gelişimine etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. İşitme engelli çocuklar bedensel olarak, işitme yetilerinin ve denge ile ilgili unsurların dışında diğer çocuklara eşdeğer bir gelişim sürdürmektedirler.

Verilen müzik eğitiminin sonucunda, deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin özgüven testlerinde, deney grubu sontesti lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Deney ve kontrol gruplarının sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunması dolayısıyla verilen müzik eğitiminin öğrencilerin özgüvenlerini arttırdığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Kontrol grubunun sosyal gelişim öntest puanları ve sontest puanları arasında ve deney grubunun öntest puanları ve sontest puanları arasında sontest puanları lehine anlamlı farklılıklar gözlemlenmesi dolayısıyla, kullanılan yöntemlerin gruplar üzerinde olumlu etkisinin olduğu ancak deney grubunda kullanılan yöntemin kontrol grubuna göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı anlaşılmaktadır. Ancak, bu konuda yapılan birçok araştırma göstermiştir ki: sanat eğitimi, özellikle de müzik eğitimi ağırlıklı olarak okul öncesi dönemde çocuğun sosyal gelişiminde son derece önemli bir unsurdur.

Verilen müzik eğitiminin sonucunda, deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin zihinsel gelişim testinden aldıkları öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak hem deney hem de kontrol grubunda öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmesi kullanılan yöntemlerin olumlu etkisinin olduğunu

göstermektedir. İşitme engelli öğrencilerin zihinsel faaliyet olarak engeli bulunmayan çocuklardan herhangi biri farkı zaten bulunmamaktadır.

Yapılan çalışmada elde edilen tüm veriler göz önüne alındığında, okul öncesi dönemi işitme engelli çocuklara verilen müzik eğitiminin çocukların bedensel, sosyal ve zihinsel gelişimlerinde herhangi bir etkisi olmamakla beraber çocukların özgüven gelişimlerinin ilerlemesine katkıda bulunduğu belirlenmiştir. “İşitme engelli çocuklar, işitme yetersizliklerinin özelliğine bağlı olarak gelişim sürecinde bazı farklılıklar gösterebilirler. Ancak, bu onların işiten akranlarından tamamen farklı olduğu anlamına gelmez. Eğitimdeki amaçlardan biri de, işitme yetersizliğine sahip çocukların, bu yetersizliklerinden doğan farklılıkları eğitim ve öğretim ile en aza indirebilmektir. İşitme engellilerin eğitiminde, sözel iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler büyük önem taşımaktadır. Kendi içinde bir bütünlük taşıyan bu etkinlikler, anlama ve ifade etmeye yönelik dil ve konuşma becerilerini geliştirebilme amacı etrafında toplanmıştır.” (Celep ve Çeliker,2003). İşitme engelli çocuklarımızın zihinsel açıdan engelsiz çocuklardan en ufak bir farkları yoktur. Bu çocuklar eğitimlerinin ilerleyen kademelerinde pek çok konuda eğitimlerini eksiksiz bir biçimde tamamlayabilir, ve ileride pek çok iş kolunda işitme engeli olmayan bireylerden farksız olarak profesyonel olarak çalışabilirler. Bu durumun gerçekleşmemesinin en önemli sebebi, işitme engelli çocuklara yeterli ve “doğru” eğitim imkanlarının sunulamamakta olduğu gerçeği sayılabilir.

Her alanda yeni çağa uyum sağlamaya çaba gösterdiğimiz günümüzde öğretmenlik mesleğini de yeniden gözden geçirerek farklı gereksinimlere göre farklı roller, sorumluluklar yüklenmiş, çağı yakalamış bir öğretmen modeli yaratmamız, görevlerimiz arasında ilk sırada yer almalıdır. Bu bağlamda, okul öncesi dönemin çocuk gelişiminde çok önemli bir dönem olduğunu bilmekteyiz. Çocuklar gelişimlerinin en büyük kısmını bu dönemde tamamlarlar. Çocuklarda 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimin %50 sinin 4 yaşına kadar, %30 unun ise 4-8 yaş arasında tamamlandığı saptanmıştır. Sadece zihisel değil, pek çok alanda da bu hızlı gelişim söz konusu olup bu dönem çocuk gelişiminde yadsınamayacak bir dönemdir. Ülkemizde de okul öncesi dönem eğitime ve özel eğitim programlarına ayrı bir önem verilmesi, desteklenmesi gerekmekte ve okul öncesi dönem ile ilgili engelli çocuklarımızın doğru bir şekilde eğitilebilmeleri için daha fazla ve daha kapsamlı öğretim programlarının üniversitelerimizde açılması gerekmektedir.

Öğretmen yetiştiren kurumlardaki “okul öncesi öğretmenliği” ve “özel eğitim öğretmenliği” bölümlerinin dışındaki bölümlerde de özel eğitim kurumlarına branş öğretmeni yetiştirmeye ve Özel Eğitim Bölümündeki Anabilim dalları ile diğer Bölümlerin Anabilim Dalları arasında eşgüdümlü çalışma ve program hazırlama-geliştirme çalışmalarına ivedilikle gereksinim olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi çocuğunda müziğin , pek çok konuda çok etkin bir araç olarak kullanılabileceği de azımsanmaması gereken bir gerçektir.

KAYNAKLAR

- BUTLER, Maureen, (2004), Special Learners: How Students with Hearing Impairments Can Learn and Flourish in Your Music Classroom, Teaching Music 12.1, A.B.D.
- CELEP, S.A. ; ÇELİKER, Z.P. (2003), İşitme Engellilerin Eğitiminde Öğretmen El Kitabı. Millî Eğitim Basımevi, Ankara.
- GENÇ, Pınar, (2012), İşitme Engellilerde Temel Sanat Eğitimi, Anadolu Üniversitesi, Engelliler Yüksekokulu Yayınları No: 5, Eskişehir.
- GÜNALP, Ayşe,(2007), Farklı anne baba tutumlarının okul öncesi eğitim çağındaki çocukların özgüven duygusunun gelişimine etkisi(Aksaray ili örneği) / The effect of the different parents' attitudes on the development of the preschool children's self confidence(Aksaray sample). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- KUDAY, F.S. (2007). Aile Destekli Kurum Merkezli Eğitim Alan ve Hiç Okulöncesi Eğitim Almayan 3-6- yaş Arası Çocukların Bilişsel Gelişimlerinin Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- KULAKSIZOĞLU, Adnan, (2003), Farklı Gelişen Çocuklar, Epsilon Yayınevi, İstanbul.